ERIK WEGEWIJS

MET BLOTE HANDEN

OVER GELIJKWAARDIGHEID,
BROEDERSCHAP EN HET
BELANG VAN VORMING

2024 Prometheus Amsterdam

© 2024 Erik Wegewijs
Omslagontwerp Jan van Zomeren
Omslagbeeld en auteursfoto Shot by Sud
Zetwerk Elgraphic
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 5584 1

Soms heb je nog maar een klein duwtje nodig.
Om te luisteren naar wat je eigenlijk al heel lang weet,
om te doen wat nodig is, om kleur te bekennen aan jezelf.
Laat dit boek een extra motivatie voor je zijn.

INHOUD

	Woord vooraf	9
1	Land gemaakt door mensenhanden	15
2	Vertrouwen op het innerlijke kompas	33
3	Met blote handen	63
4	Goed voor de nederigheid	89
5	Gewoon je hart volgen, 'Roosendaal'	111
6	Erewoord op een berg	141
7	Doorgeknipte navelstreng	163
8	Bekend zijn is geen vak	183
9	Op het juiste spoor blijven	201
10	Even uitzoomen	221
	Tot slot	237

WOORD VOORAF

Hoe ben je geworden wie je nu bent en hoe word je wie je wilt zijn? Het zijn vragen waar ik altijd al veel mee bezig was, maar waar ik om uiteenlopende redenen tegenwoordig meer bij stilsta dan voorheen.

We leggen als mens allemaal een pad af. Soms bepalen we onze eigen richting en nemen we bewust onze eigen afslagen, maar soms kan het aanvoelen alsof alles ons maar overkomt en we geen invloed hebben. De tijd raast aan ons voorbij zonder dat we actief deelnemen aan ons eigen levenstheater. De rugzak die we vanaf het begin van onze reis op onze schouders dragen, raakt onderweg steeds gevulder. Hij zit vol ervaringen en overtuigingen, soms nuttige maar ook volslagen onzinnige zaken. Allemaal persoonlijke historie die je met je meedraagt. Je kunt je verleden er niet uit gooien, het is wat het is. Je kunt het wel minder zwaar laten aanvoelen.

Onderweg gebeurt er van alles en belanden we in onvoorziene situaties, of komen we ineens mensen tegen die iets teweegbren-

gen of een bijzonder inzicht bieden dat je vanaf dat moment voor altijd met je meedraagt. Een vormingsmoment noem ik dat. Het woord 'vormen' zegt het al: eerst was je het een en daarna werd je het ander. De mens in verandering, van iets zijn naar iets worden. Niet tijdelijk maar blijvend. Tot in het diepst van je vezels.

In dit boek gaat het over mijn pad, mijn belevenissen en mijn keuzes. Vorming loopt als een rode draad door alle hoofdstukken heen. Dit kan bijvoorbeeld gaan over momenten waarop ik zelf werd gevormd door de omgeving waarin ik ben opgegroeid, of tijdens de commando-opleiding, toen een instructeur mij op een cruciaal moment een belangrijk inzicht meegaf. Maar het gaat ook over de wijze waarop ik mezelf inspande om mensen te vormen en iets blijvends mee te geven. Bijvoorbeeld in het tv-programma *Special Forces VIPS*, waarin deelnemers boven zichzelf uitstegen, ultieme gelukzaligheid voelden op de eindstreep of inzichten kregen over hun zware verleden.

Diverse wegen bewandelen; ook als het pad er nog niet is, dan maak ik het zelf of ik help anderen om het te maken. Dat is waar ik voor wil gaan, zodat ik de hoofdrol in mijn eigen film speel en niet de bijrol in die van een ander.

Jim Morrison – 'The Movie'

Did you have a good world when you died?
Enough to base a movie on?

Dit is een van de eerste zinnen van een album van The Doors waar ik samen met Chris – met wie ik inmiddels 45 jaar bevriend ben – eind jaren tachtig regelmatig naar luisterde. Er waren mo-

menten dat Chris zelfs dacht dat hij de reïncarnatie van Jim Morrison was. Destijds vond ik deze vraag die Jim Morrison voorafgaand aan een concert stelde ook al wel mooi en prikkelend. Of eigenlijk vond ik het toen meer een aanmoediging om alles uit het leven te trekken wat erin zat. Inmiddels ben ik ongeveer halverwege in datzelfde leven en voelt het meer als een gewetensvraag. In ieder geval iets om bij stil te staan.

Zou jij gaan? Naar de film over je eigen leven? Zou je op het puntje van je stoel zitten of zou je na een halfuur de bioscoop uit lopen omdat er weinig tot niets in gebeurt? Omdat iedere keer als je denkt dat het nu echt op gang gaat komen er toch weer op safe wordt gespeeld door de hoofdrolspeler, waardoor het een dodelijk saai verhaal wordt? Wat zou je vinden van deze hoofdrolspeler? Speel je eigenlijk wel de hoofdrol in deze film, of word je overschaduwd door anderen en lijkt het meer op een bijrol?

In het boek dat voor je ligt, heb ik ervoor gekozen om mijn levensverhaal chronologisch te vertellen, zodat je door de tijd heen makkelijk over mijn schouder mee kunt kijken. Inhoudelijk wil ik graag de breedte in. Natuurlijk neemt mijn Special Forces-periode een deel van de ruimte in, maar er is meer dan dat. Verbreding in plaats van verdieping klopt ook beter met hoe ik mijn leven leef en waar mijn interesses liggen.

Op de een of andere manier sprak het fenomeen 'homo universalis' uit de Renaissance me tijdens de lessen geschiedenis en filosofie op de middelbare school al aan. Vrij vertaald gaat het over van alle markten thuis zijn, over jezelf over de volledige breedte ontwikkelen. Van de kunstenaar Benvenuto Cellini kwam ongeveer vijfhonderd jaar geleden de uitspraak: 'A well-rounded man is an artist, a warrior and a philosopher.'

Zoals dat wel vaker gaat met dit soort mooie wijsheden zit de moeilijkheid niet in het enthousiast worden over het concept of de gedachte, maar meer in de continue toepassing in de praktijk. Ik streef dit beginsel zoveel mogelijk na en daarom schrijf ik dit boek ook bewust zelf. Op deze manier kan ik recht uit het hart schrijven en jou als lezer op een zo persoonlijk mogelijke manier deelgenoot maken van mijn verhaal.

Als ik de uitdrukking van Cellini concreet maak, komt het voor mij op het volgende neer: voldoende tijd en ruimte nemen om stil te staan bij mezelf en na te denken over wat ik belangrijk vind, bijzonder vind en het waard vind om me voor in te spannen.

Aangezien ik achteraan stond tijdens het uitdelen van handvaardigheidstalenten zoals schilderen, tekenen en knutselen gaat 'artist' meer over creativiteit in het algemeen, zoals het creëren van gedachten, ideeën, muziek en taal. Strijdbaar zijn is voor mij van toepassing op de momenten dat ik iets te verdedigen heb. Dit hoeft helemaal niet altijd te gaan over leven of dood, maar kan ook gaan over ergens voor opstaan, voor anderen gaan staan of je eigen waarden en passies blijven nastreven ondanks het feit dat je tegenslag ervaart.

Voor mij gaat dit allemaal over streven en niet over iets definitief bereiken. Maar goed ook, op deze manier is er altijd wel iets nieuws te doen en te leren. Nooit af, maar zeker niet saai.

Deze uitgangspunten vormen de basis van het boek zoals het nu voor je ligt. Het is eigenlijk een tijdlijn vol met keuzes in de breedste zin van het woord. Bewuste keuzes die gebaseerd zijn op gevoel, overtuigingen of waarden, maar er zitten ook keuzes bij waarbij dit absoluut niet het geval is. Eén ding hebben ze gemeen:

ze hebben allemaal consequenties om mee te dealen en om van te leren.

Ik zal je tot slot een korte uitleg geven over de gekozen vorm van dit boek, zodat je weet waar je aan toe bent en nu nog kunt bepalen of je het boek teruglegt of ervoor wilt gaan.

De tien hoofdstukken waarin ik je door mijn leven tot nu toe leid, staan voor het aantal vingers die de 'blote handen' vormen. Onderweg sta ik stil bij tien thema's die belangrijk zijn voor mij. Soms zijn het waarden, principes of overtuigingen en soms zijn het inzichten of adviezen waar je iets mee kunt. Vervolgens pak ik de draad van de tijd weer op, net zolang totdat we in juli 2024 zijn.

Ook deel ik tien nummers met je in dit boek. Muziek is – vanwege mijn verleden als zanger in een band – belangrijk voor me en kan me op een bijzondere manier raken. Ik denk ook vaak in nummers als ik in een bepaalde situatie zit of een bepaald woord hoor. Met gezonde jaloezie kan ik luisteren naar tekstuele vondsten. Soms is het complete nummer veelzeggend, soms komt het door die ene zin. Die zin die precies verwoordt wat ik vind of voel.

Op het moment dat ik dit schrijf ben ik bij hoofdstuk drie, dus ik heb nog wel even voor de boeg. Maar het komt goed, in mijn gedachten bestaat het boek al.

Ik wens jullie veel leesplezier toe.

Dronten, 13 januari 2024

1

Land gemaakt door mensenhanden

De plek waar mijn wieg heeft gestaan, heeft veel invloed gehad op het fundament van mijn identiteit en de waarden die daarbij horen. Niemand is meer dan iemand. Ik kijk tegen niemand op en ik kijk op niemand neer. Dit vat ongeveer samen hoe ik alle situaties in het leven tegemoet wil treden. Dat doe ik al best lang op deze manier. In het begin onbewust, maar naarmate ik meer bij mezelf stil bleef staan en mijn eigen (soms wat onaangepaste) gedrag analyseerde, werd me steeds duidelijker dat deze overtuiging bijna standaard in mijn gedrag zichtbaar is. Wat me ook steeds duidelijker werd, is waar dit vandaan kwam. Het gaat mij om de gelijkwaardigheid vanuit de wezenskern. Niemand is meer 'mens' dan de ander.

De basis voor deze stellige overtuiging is gelegd in de eerste achttien jaar van mijn leven. Eigenlijk is dit het eerste deel van mijn vorming. Mijn ervaring is dat, op momenten waarop je gevormd wordt en je belangrijke levenslessen leert, je dit niet altijd meteen doorhebt. Het kwartje valt vaak later. Deze vorming